

احکام و دستورات دین
را گزینش نکنیم

♦ حجت الاسلام احمد میرزایی
مدرس حوزه و دانشگاه

شماره شانزدهم ♦ سه شنبه ۱۴ دی ۱۳۹۵ ♦ ۴ ربیع الثانی ۱۴۳۸

نیم قرن
نوآوری ارباب

♦ چند روایت از زندگی حاج احمد
فتح الله زاده که هفته قبل آسمانی شد

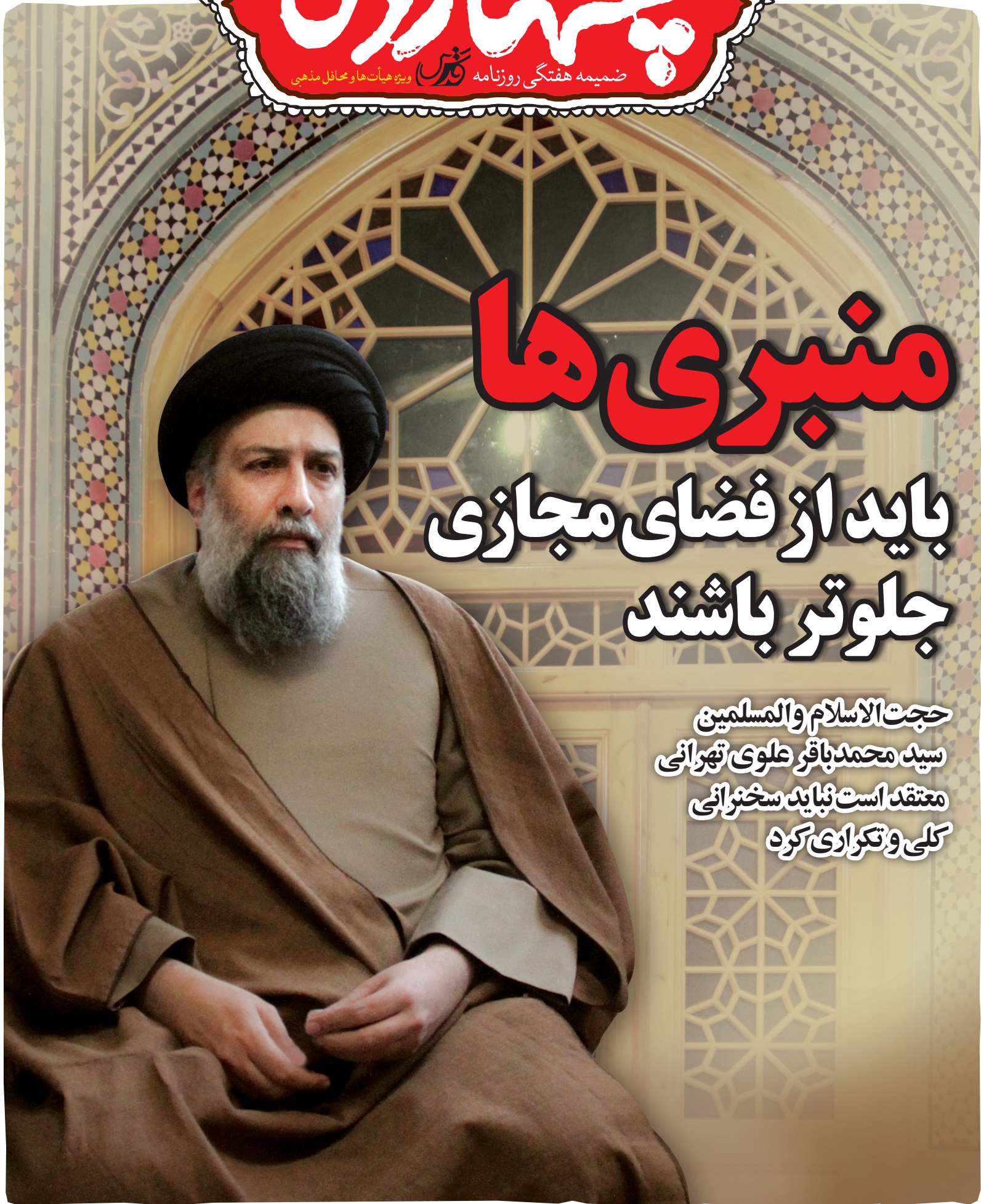
www.gudsonline.ir

ضمیمه هفتگی روزنامه **فتن** ویژه هیأت‌ها و محافل مذهبی

منبری‌ها باید از فضای مجازی جلوتر باشند

حجت الاسلام والمسلمین
سید محمد باقر علوی تهرانی
معتقد است نباید سخنرانی
کلی و تکراری کرد

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲

حجت‌الاسلام والمسلمین صدیقی با بیان اینکه همه باید در مجلس اهل بیت (علیهم‌السلام) نوکر و خدمتگزار باشیم و نباید در این دستگاه ادعایی داشته باشیم، گفت: «فراموش نکنیم که نباید در این دستگاه ادعایی داشته باشیم و خلوص نیست از پیش‌نیازهای حضور و فعالیت در دستگاه امام حسین (علیه‌السلام) است».

رنگ خدا

سوره بقره

«صِبْغَةَ اللَّهِ وَ مَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَ نَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ / رنگ خدا را انتخاب کنید و چه کسی رنگش نیکوتر از رنگ خداست؟ ما پرستندگان او هستیم». (آیه ۱۳۸ سوره بقره)

گل را به هر رنگی می‌توان درآورد به شرط اینکه آن را با ساقه چیده و پس از تشنگی کامل آن را در ظرف آب رنگ فرو کنیم. اینجاست که ساقه گل آب رنگ را به خود جذب می‌کند و به همان رنگ درمی‌آید. قرآن نیز ظرف آب رنگ است. هم آب مایه حیات را دارد و هم رنگ خدایی است. بنابراین ما هم وقتی می‌توانیم آیات این کتاب را با تمام وجود هضم و جذب کنیم که تشنه باشیم. یعنی خود را با آب‌های آلوده و گل‌آلود دیگر سیراب نساخته باشیم.

احکام و دستورات دین را گزینش نکنیم

حجت‌الاسلام احمد میرزایی مدرس حوزه و دانشگاه

به پاره‌ای دیگر از احکام، قبل از اینکه به تبیین، تحلیل و آسیب‌شناسی این معضل در جامعه اسلامی بپردازیم شایسته است برای روشن‌تر شدن این مطلب مثال‌هایی مطرح کنیم. برای نمونه دیده می‌شود که یک زن مسلمان علی‌رغم اعتقاد به دین اسلام و عمل کردن به دستورات مهمی مثل نماز و توسل به اهل بیت (علیهم‌السلام) بعضی از فرامین الهی از جمله حجاب را مورد توجه قرار نمی‌دهد و به آنها عمل نمی‌کند. نمونه دیگر این معضل این است که کسی اهل نماز جمعه و جماعت و اهل حضور در مسجد و هیأت است اما نسبت به صلح‌رحم که از واجبات بسیار مهم و مورد سفارش دین است غفلت می‌کند و در قهر با خویشان و نزدیکان فقط عبادت می‌کند فارغ از اینکه قاطع رحم، مغبوض خداوند است. نمونه‌ای دیگر که به عنوان یک آسیب در هیأت‌های مذهبی باید مورد توجه قرار گیرد دقت نکردن به اوقات نماز است. مثلاً ساعات طولانی از شب مشغول برپایی هیأت هستند و توجه کمتری به فریضه واجب و مؤکد یعنی نماز صبح دارند. یا بعضی‌ها حضور بسیار پررنگی در هیأت‌ها دارند و مبالغ بسیار زیادی را با نهایت خلوص و ارادت در مجالس اهل بیت (علیهم‌السلام) برای برپایی هیأت هزینه می‌کنند، که صدا البته این عمل بسیار بزرگ و مورد سفارش روایات است اما در مقابل، نسبت به پرداخت واجبات مالی خود اعم از خمس و زکات رغبتی ندارند بلکه در بعضی موارد درصدا انکار آن هم برمی‌آیند در حالی که هر دوی این کارها دستور دین است. اینها نمونه‌هایی از گزینشی عمل کردن به دستورات دین است. شاید بتوان مثال‌های زیادی از این دست مطرح کرد. مثل اینکه بعضی از خانواده‌های متدین و اهل هیأت با وجود رعایت کردن احکام و اوامر الهی در طول سال‌های متمادی و التزام اعتقادی و عملی به دین در شب جشن ازدواج به گزینش خود بعضی از دستورات را زیر پا می‌گذارند و به آن عمل نمی‌کنند و در نتیجه مرتکب بعضی معاصی می‌شوند. در بعد تحلیلی آنچه به عنوان اولین مسأله جلوه می‌کند، ضعف عقیده است. به عبارت دیگر عدم التزام قلبی و عقیدتی باعث این نوع انحراف است. زیرا اگر انسان، خالق مدبر و حکیم خود را با اعتقاد راسخ پذیرفته باشد باید تمامی دستورات او را یکجا و بدون هیچ شک و تردیدی بپذیرد چراکه همه دستورات خالقش برگرفته از تدبیر، حکمت و مفید ثمرات دینی و دنیایی است و نباید به فهم و درک خود بعضی‌ها را که مطابق با علاقه و رضایت شخصی خودش است عمل کرده و بعضی دیگر را به دلایل مختلف وانهاده و عمل نکند. به عبارت دیگر انسان در پاره‌ای از مسایل، نستجیر بالله خودش را اعلام از خداوند می‌داند و تدبیر خویش را به خدا ترجیح می‌دهد. این در حالی است که تکالیف دینی به نحو کامل و یکجا دارای اثرات مادی، معنوی و ضامن سلامت دین، دنیای بشر و سعادت دنیوی و اخروی اوست و اگر انسان نگاه تفکیکی به این دستورات داشته باشد، خوشبختی کامل خود را به خطر می‌اندازد. در بعد آسیب‌شناسی رفتاری این معضل به نظر می‌رسد انسان در انتخاب انجام یا عدم انجام یک فعل انگیزه‌های مختلفی دارد. گاهی اوقات سختی یا سهولت فعلی باعث انتخاب می‌شود، گاهی اوقات التذاذ یا عدم التذاذ و در بعضی موارد انگیزه‌های مالی و سیاسی و از این قبیل که انسان را به سمت انجام یا ترک فعلی سوق می‌دهد. با دقت در تمامی این موارد می‌توان به این نتیجه رسید که اگر روح تسلیم و عبودیت در بنده زنده باشد و فهم خالق را در تشخیص صلاح کار خویش بر فهم خود ترجیح دهد دیگر این انگیزه‌ها را بر اوامر و نواهی الهی مقدم نمی‌کند. به عبارت دیگر ایمان قلبی و التزام عملی به تصمیمات خداوند متعال و تقویت آن سد محکمی در برابر این انحراف است.

خدا در آیه ۸۵ سوره بقره فرموده: «ثُمَّ أَنتُمْ هَؤُلَاءِ تَقُولُونَ أَنفُسَكُمُ وَ تَجْعَلُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ ديارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِنْ يَأْتُواكُمْ أَسَارَى تَفَادَوْهُمْ وَ هُوَ مَحْزَمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجَهُمْ أَفْتَوْهُمْ بِنِغْضِ الْكِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ بِنِغْضِ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرْكَنُونَ إِلَى أَشَدِّ الْعَذَابِ وَ مَا لِلَّهِ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ» این آیه درصدد نکوهش پیمان‌شکنی بنی‌اسرائیل نسبت به عهد و پیمان‌هایشان با خداوند متعال است. خدا در این آیه به خاطر رفتار دوگانه یهودیان در قبال تکالیف الهی و نگاه گزینشی نسبت به دستورات الهی، این قوم را مورد مؤاخذه قرار می‌دهد چراکه بنی‌اسرائیل نسبت به کشتار و بیرون کردن عده‌ای از دیارشان اقدام کردند، که این در تعارض با تعهد آنها به عدم اخراج هم‌کیشان‌شان بود. در مقابل، نسبت به فدیّه دادن به اسرا که حکم دیگری از احکام دین بود مقید بودند. خداوند متعال سپس در قالب یک استهزام توبیخی می‌فرماید: «أَفَتُؤْمِنُونَ بِنِغْضِ الْكِتَابِ وَ تَكْفُرُونَ بِنِغْضِ» که همان جمله کلیدی و مورد نظر ماست. شاید این سوال پیش بیاید: «چطور واقعه‌ای که مربوط به یهود بوده، در کتاب آسمانی مسلمانان آمده است؟» این آیه نظیر خیلی از آیات دیگر در زیر سایه بیان کردن داستان‌هایی از اقوام دیگر، پیام‌ها، هشدارها و نکات بسیار مهمی را گوشزد می‌کند. خداوند متعال قطعاً از مطرح کردن این موضوع هدفی مطابق با حکمت عالیه خویش دارد که متوجه تمامی بندگان خصوصاً مسلمانان می‌شود. یکی از خطرات بسیار مهمی که جامعه اسلامی را تهدید می‌کند مسأله گزینشی عمل کردن به دستورات خداوند است؛ خطری که نه تنها در کمین عموم مسلمانان بلکه در میان متدینین، مذهبی‌ها و هیأتی‌ها هم وجود دارد. این همان انحرافی است که یهود به خاطر ارتکاب آن مورد مذمت خدا قرار گرفته. یعنی ایمان و عمل کردن به پاره‌ای از دستورات دین و کفر اعتقادی و عملی

حجت‌الاسلام احمد میرزایی مدرس حوزه و دانشگاه

صیانت از عزاداری‌های سنتی

حاج حمید رضا نیکدل

آنچه سالیان سال برکت و نعمت را به خانواده‌ها می‌آورد و باعث می‌شد از هم‌گسیختگی‌ها، دوری‌ها، مشکلات زناشویی و عدم پرورش و تربیت مناسب فرزندان به یک فضای مملو از آرامش، محبت و همدلی تبدیل شود، روضه‌های خانگی بود که این روزها کمرنگ شده‌اند. در صورتی که می‌توان یکی از عوامل پیروزی انقلاب را در همین روضه‌های خانگی و مجالس اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم‌السلام) پیدا کرد. زیرا در هر خانه‌ای شمع روشن می‌شد، برای عرض ارادت به ساحت مقدس اهل بیت بود اما در بستر عزاداری‌های مدرن، این شعله‌ها کم‌فروغ شد. البته هنوز در بعضی شهرها این مجالس در سطح گسترده‌ای برگزار می‌شوند که در صورت توسعه آن بستر معنویت در جامعه مخصوصاً خانواده‌ها افزایش می‌یابد. از طرفی در گذشته هیأت‌های مذهبی با تفکر، منطق، ادبیات، فلسفه و اخلاق اداره می‌شدند تا در کنار شور حسینی، به شعور و تعمیق اخلاق سوق یابند. اما متأسفانه اکنون برخی هیأت‌های ما به مبتنی‌نگ و خودنمایی تبدیل شده‌اند! بعضی‌ها دنبال این هستند که مثلاً کدام مداح مستمع بیشتری دارد، چقدر پول می‌گیرد، چه ماشینی سوار می‌شود... در حالی که باید به کسوت و پیشه مداحان اهمیت داد. بزرگ‌ترها باید بزرگی کنند و کوچک‌ترها به پیشکسوتان و پیرغلامان آن‌طور که بایسته و شایسته است احترام بگذارند. هیأت‌های مذهبی هم از وعظ و خواهند فلسفه و هدف اصلی قیام عاشورا را که همانا احیای امر به معروف و نهی از منکر است برای مردم تبیین کنند. از معصوم روایت داریم امر ما را زنده نگه‌دارید. خدا رحمت کند کسی را که امر ما را زنده نگه دارد و کسی که به یاد و امر ما دعوت کند نکته بعدی حفظ روش‌های سنتی در مداحی است که می‌تواند هیأت‌ها را از آسیب‌ها حفظ کند. جامعه ایران پایبند سنت‌های اصیل است و تا زمانی که هویت دینی جامعه بر مدار نهضت امام حسین (علیه‌السلام) استوار باشد این نظام بیمه سیدالشهداست و حرکت‌های روشنفکری غربی در برابر این هویت دینی و مذهبی دوام نمی‌آورد.

تولیت آستان قدس رضوی در جمع ائمه جماعات مساجد مشهد با بیان اینکه مساجد شبکه‌های قدرتمند اجتماعی جهان اسلام هستند، گفت: «ائمه جماعت مساجد نقش انکارناپذیری در تبیین مفاهیم دینی دارند و داشتن اطلاعات به‌روز و مورد نیاز مخاطبان از ضروریات مبلّغین است». حجت‌الاسلام والمسلمین سیدابراهیم رئیسی در ادامه افزود: «هم دی روز تجلی قدرت الهی و میثاق دوباره امت با ولایت بود».

برگزینی

در هفتمین سالگرد همایش هم‌اندیشی ستایشگران
نخبة اهل بیت (علیهم‌السلام) تاکید شد

عمل به فرمایشات رهبری وظیفه اصلی مداحان است

سعيد سعیدی

نزدیک به ۷ سال از تأسیس سازمان بسیج مداحان گذشت؛ حالا این سازمان پر قدرت‌تر و راسخ‌تر از همیشه در سمت و سوی صیانت، حفظ و احترام به اهل بیت (علیهم‌السلام) به‌عنوان یکی از مهم‌ترین اهداف خود و نظام جمهوری اسلامی قدم بر می‌دارد. یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های این سازمان که تولیت آن با آستان قدس رضوی است، برگزاری همایش‌های سالانه است که تقریباً در دی ماه برگزار می‌کند. امسال هم این سازمان در ۸ و ۹ دی ماه، میزبان برگزاری هفتمین همایش هم‌اندیشی ستایشگران نخبة اهل بیت (علیهم‌السلام) بود. این همایش هر ساله به همت هیأت رزمندگان اسلام و سازمان بسیج مداحان در شهر مشهد برگزار می‌شود.

نشست برای هماهنگی و هم‌افزایی

آن طور که مسئولان برگزار کننده می‌گویند هدف از برگزاری این همایش طبق فرمایش و توصیه مقام معظم رهبری تألیف قلوب است؛ زیرا در نشست شعر آیینی در سال‌های گذشته بر برگزاری جلسات مستمر جوانان و پیشکسوتان این عرصه تأکید فرمودند. علاوه بر این، طبق روایات اسلامی نیز، کنار هم نشستن مؤمنان موجب هم‌افزایی و هماهنگی بیشتر می‌شود. یکی دیگر از موارد مهمی که در این همایش مطرح است، تبیین نقش مداحان و شعرای آیینی درباره مسائل سیاسی روز و بیان بایدها و نبایدهای مداحی و روضه خوانی است. به عبارتی، تعبیر سلسله جلیله که حضرت آقا درباره مداحان و ذاکران اهل بیت (علیهم‌السلام) به کار بردند مدالی بر سینه جامعه مداحان و شعر آیینی است. از طرفی این همایش همزمان بود با ۹ دی، روز پیروزی دیگری که راز فتنه‌ها را بر ملا کرد. اگر نگاهی به سال‌های قبل داشته باشیم، متوجه می‌شویم که در دوران فتنه، نیز جامعه مداحان نقش مهمی را برای افشای فکر پلید سران فتنه و جلوگیری از آشوب آنها ایفا کردند، زیرا در بزنگاه‌ها موضوع خود را مشخص کردند و علاوه بر جبهه جنگ نرم در جبهه مقابله فیزیکی با فتنه نیز برخورد کردند. از افراد برجسته که در این همایش سخنرانی کردند و حضور داشتند می‌توان به حجت‌الاسلام والمسلمین ابراهیم رئیسی تولیت آستان قدس رضوی، حجت‌الاسلام والمسلمین علیرضا پناهیان، آقایان علی‌اکبر مداحی، حاج حسین سازور، حاج سعید حدادیان و جمع کثیری از مداحان و شاعران اهل بیت (علیهم‌السلام) اشاره کرد.

تبادل نظر مداحان پیشکسوت و جوان

سردار علی‌اکبر مداحی که مدیریت ستاد مرکزی هیأت رزمندگان اسلام را برعهده دارد هدف از برگزاری نشست هم‌اندیشی نخبگان ستایشگران اهل بیت (علیهم‌السلام) را تبادل نظر بیشتر دانست و گفت: «یکی از اهداف ما این است که مداحان جوان و پیشکسوت بتوانند با هم به تبادل نظر و تألیف قلوب بپردازند». مداحی در ادامه صحبت‌های خود به مهم شمردن رهنمودهای رهبری اشاره کرد و گفت: «تبیین نکردن برخی مداحان از این رهنمودها بزرگ‌ترین چالش جامعه مداحان کشور است که با چنین نشست‌هایی هدف خود را برای رسیدن به آنچه مقام معظم رهبری فرمودند نزدیک کنیم. به عنوان مثال، مقام معظم رهبری به‌صراحت مخالفت خود را در مورد درآوردن پیراهن سینه‌زن‌ها در مجالس عزاداری و هروله‌های نامتعارف بیان کرده‌اند، اما متأسفانه هنوز شاهد چنین رفتارهای نامعقولی در مراسم مذهبی هستیم یا مثال دیگر قمه زنی. در واقع، در پس شور و هیجان حسینی باید شعور و معرفت حسینی نیز گنجانده شود لذا توجه به فرمایش‌های رهبری باید جزو اصلی‌ترین وظایف ما مداحان و شعرای آیینی باشد».

جایگاه مقدس مداحی

در این همایش حجت‌الاسلام والمسلمین علیرضا پناهیان درباره اهمیت جایگاه مداحی گفت: «مداحی جایگاه مقدسی دارد و برگزاری چنین همایش‌هایی دستاوردهای خوبی داشته است. این جایگاه سبب شده تا جامعه و به ویژه ذاکران توجه ویژه‌ای را به این موضوع داشته باشند. مثلاً ماندگاری مداحی و اشعار برای مدت‌ها در ذهن مخاطب مسالهای است که ذاکران و مداحان اهل بیت باید از این ویژگی به درستی استفاده کرده و تمام مسائل فرهنگی مذهبی و غیره را به مردم گوشزد کنند از منظر او، مداحی هنری است فخر که می‌تواند در بسیاری از مشکلات زندگی به کمک جامعه بیاید».

هیأت‌های مذهبی بزرگ‌ترین شبکه ارتباطی جهان اسلام

تولیت آستان قدس رضوی یکی از سخنرانان همایش هم‌اندیشی ستایشگران نخبة اهل بیت (علیهم‌السلام) بود. حجت‌الاسلام ابراهیم رئیسی گفت: «سخنرانان و ذاکران باید صبغه معرفتی و شناختی داشته باشند تا کسانی که پای منبرها می‌نشینند معرفت پیدا کنند. با نگاهی به زیارت‌نامه‌ها در می‌یابیم که در ابتدا صبغه شناختی مطرح می‌شود و امام به زائر شناسانده می‌شود و در بخش دوم صبغه الهی زیارت‌نامه در زندگی زائر تغییر ایجاد می‌کند. مداحی‌ها باید یک بسته معرفتی باشند، تا امام محبوب را به مخاطب بشناسانند، لذا عده‌ای از ترس خدا و عده‌ای دیگر برای رفتن به بهشت نماز می‌خوانند که عشق به خدا بالاترین مرتبه را دارد و این همان شناخت معرفتی است که باید در مخاطبان

ایجاد شود. عاشورای حسینی سرشار از صبغه‌های عقلانی است و در این روز امام حسین (علیهم‌السلام) به ما معرفت آموخت و مداحان و سخنرانان باید به صبغه‌های معرفتی و عقلانی این واقعه در مجالس بپردازند. در گذشته مداحان بزرگ صبغه‌های معرفتی و شناختی را به مستمعان منتقل می‌کردند، اما امروز این رویه کم‌رنگ شده و می‌طلبید تا همه واعظان و ذاکران نسبت به این امر فراموش شده تدبیر کنند. دشمن به دنبال ایجاد شبکه‌های مجازی است و از سوی دیگر هیأت‌های مذهبی بزرگ‌ترین شبکه ارتباطی جهان اسلام که با نام امام حسین (علیهم‌السلام) تشکیل می‌شوند و ذاکران اهل بیت (علیهم‌السلام) باید از این فرصت به نحو احسن استفاده کنند. هیأت‌های مذهبی مدارس بزرگی هستند که مردم در آن به دنبال دریافت معارف دینی می‌گردند، لذا باید با استفاده از ابزار و فرصت به وجود آمده در جهت معرفت‌افزایی مردم بیشترین استفاده را ببریم. در برخی هیأت‌های مذهبی مطرح می‌کنند مسائل سیاسی را نگویید و این در حالی است که ابتدا تا

انتهای تمام زیارت‌نامه‌ها سیاسی است. شاخص اعتدال ولی خدا بر زمین است و در زمان غیبت، فقیه جامع‌الشرایط شاخص این اعتدال است و باید از ایشان اطاعت‌پذیری داشته باشیم. مداحان و سخنرانان باید در مخاطب ذائقه‌سازی کرده و در برخی اوقات ذائقه مردم را تغییر دهند، لذا مجالس و هیأت‌ها نباید صرف مصیبت باشند، زیرا اگر معرفت ایجاد شود هیچکس خدا و ائمه (علیهم‌السلام) را ترک نمی‌کند. مشکل اصلی مداحان و رادیو تلویزیون هستند که با مخاطب‌زدگی باعث شده تا همه به سمت سلیقه و نوع مخاطب حرکت کنند، هر چند که سلیقه و مخاطب مهم است، اما نباید کارها به این سمت منحرف شود. شعرا باید شعرهایی بسازند که باعث دلدادگی مخاطبین شوند تا معرفت آنها افزایش یابد. مداحان در امنیت ملی کشور جایگاه دارند، زیرا پچه‌های هیأتی به‌عنوان سرمایه‌های این انقلاب در درون این هیأت‌ها آموزش می‌بینند و باید این پایگاه‌های انقلاب را به لحاظ کیفیتی ارتقا دهیم.

۱
۲
۳
۴

تولیت آستان قدس رضوی با بیان اینکه مشکل اصلی مداحان و رادیو و تلویزیون مخاطب‌زدگی است، گفت: «این امر باعث شده همه به سمت سلیقه و نوع مخاطب حرکت کنند. هر چند که سلیقه و مخاطب مهم است اما نباید کارها به این سمت منحرف شود». حجت‌الاسلام والمسلمین سیدابراهیم رئیسی در ادامه افزود: «شاعران باید شعرهایی بسازند که باعث دلدادگی به اهل بیت (علیهم‌السلام) در بین مخاطبان شود و میزان معرفت آنها را بیفزاید».

سیدمحمدباقر همچون پدرش آیت‌الله سیدمحمدرضا علوی تهرانی از ۲۴ سالگی فعالیتش را در مسجد حضرت امیر (علیه‌السلام) آغاز کرد و همزمان مسئولیت بنیاد فارس‌المؤمنین را که به عنوان زیرمجموعه این مسجد به فعالیت‌های عام‌المنفعه می‌پردازد برعهده گرفت. او علاوه بر وعظ و تدریس در حوزه و دانشگاه، در عرصه تبلیغ هم ید طولایی دارد. حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمحمدباقر علوی تهرانی از سخنرانان تأثیرگذاری است که بیشتر در مسجد حضرت امیر (علیه‌السلام) منبر می‌رود.

● شما از منبری‌های موفق‌تری هستید که طرفداران پروپاقرصی دارید اما کمتر در جاهای دیگر به منبر می‌روید و بیشتر در مسجد حضرت امیر (علیه‌السلام) سخنرانی می‌کنید. دلیل خاصی دارد؟

من کسی نیستم که به برنامه‌های مختلف بروم. اگر هم در مسجد حضرت امیر (علیه‌السلام) منبری از من ثبت و ضبط می‌شود به این دلیل است که امام جماعت این مسجد هستم. من منبری‌ای نیستم که خودم را موظف کرده باشم در پایگاه‌ها و مناسبت‌های مختلف کار وعظ انجام دهم. اولاً سعادت آن را ندارم و ثانیاً رسالت من کار دیگری است و گاهی هم منبر می‌روم.

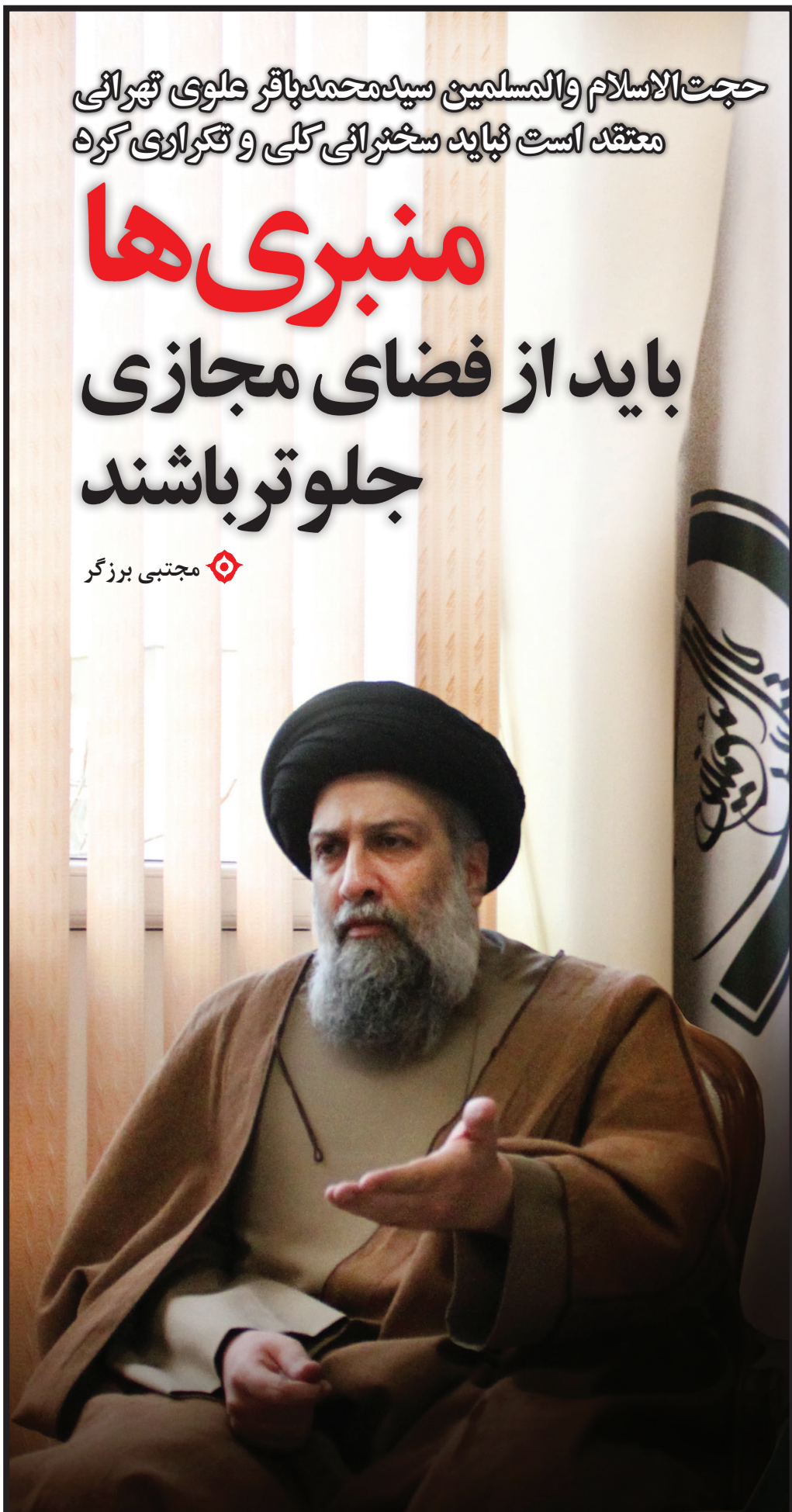
● یعنی در عرصه‌های دیگری به تبلیغ دین می‌پردازید؟
تبلیغ دین یک بحث است و عرصه تبلیغ یک بحث دیگر است. روحانیون لازم است دین را تبلیغ کنند اما اینکه عرصه تبلیغ فقط منبر باشد این پذیرفته نیست چراکه درصد محدودتری از مردم در جلسات منبرها شرکت می‌کنند و از طرفی همه مردم هم در مساجد حضور ندارند. غالباً افراد ثابتی هستند که به این گونه مجالس می‌آیند. وقتی جلسات وعظ به این حضورها و مکان‌ها منحصر شود، واعظان ما برای یک جمعیت تکراری همواره منبر می‌روند. در صورتی که عرصه منبر سنتی تبلیغی برای یک عده خاص است! کسانی که بنابر دلایل خاصی - چه در بحث‌های معرفتی و چه محبتی - خودشان را در کاروان اهل بیت (علیهم‌السلام) قرار دادند اما در عرصه تبلیغ دین به این مقوله فکر کنند که امروز اگر به بنده فرصت بدهند در باشگاه فوتبال بارسلونا من چه بحثی را می‌توانم داشته باشم و اصلاً چه موضوعی ضرورت دارد؟ ما الان باید آمادگی برای حضور مؤثر در این عرصه‌ها پیدا کنیم. منظورم این است که به عنوان یک فرد متدین اگر این فرصت ایجاد شد که با یک بازیکن بین‌المللی صحبت کنیم با چه شیوه‌ای این کار را انجام دهیم تا توجه این بازیکن به دین جلب شود. آنها هم انسانند ولی هرگز مسجد را ندیده‌اند. اما این کار یک گام بسیار بالایی از تأثیرگذاری به شمار می‌رود. عده‌ای از مردم به مسجد نمی‌روند و معاندتی هم با دین ندارند ولی رفتارهای دینی ندارند چراکه این مباحث ارزشمند از طریق مدرسه، دانشگاه، تلویزیون و سینما مطرح نمی‌شود. پس باید عرصه تبلیغ تغییر کند و انحصار آن در مساجد و هیأت‌ها نباشد. الان جمعیت هم افزایش یافته و سلاطین هم به مراتب تغییر کرده. سلیقه‌های متفاوت از طریق منبر راضی نمی‌شوند. مباحث را باید به صورت دیگری ارائه داد ولی در چارچوب و با رویکرد دینی.

● مخاطب‌شناسی یکی از نکات اصلی تبلیغ است. چه راهکارهایی برای شناسایی دقیق مخاطب در تبلیغ

حجت‌الاسلام والمسلمین سیدمحمدباقر علوی تهرانی
معتقد است نباید سخنرانی کلی و تکراری کرد

منبری‌ها باید از فضای مجازی جلوتر باشند

♦ مجتبی برزگر

سردار علی اکبر مداحی رئیس هیأت رزمندگان اسلام گفت: «مداحان ما نباید با گفتار و رفتار خود بهانه به دست دشمن بدهند تا آن را علیه دین و تشیع استفاده کند و این امر بدون توجه به رهنمودهای رهبری در خصوص مداحی ها و مراسم عزاداری تحقق نمی یابد. دشمن با انتشار برخی تصاویر قه زنی شیعیان که حضرت آقا نیز آن را منع کرده اند، دنبال تخریب چهره شیعیان است و از شیعه یک چهره خشن و جنگجو نشان می دهد».

وظیفه منتظران

حجت الاسلام علوی تهرانی معتقد است عده ای بر این باورند که از اصلی ترین وظایف منتظران نسبت به امام زمان (عج) تشرف به محضر آن حضرت است. لذا همواره دنبال راهی برای ملاقات با ایشان هستند در حالی که وظیفه اصلی ما تشبه به ایشان است. زمانی که از نظر باور و رفتار، ظاهر و باطن زندگی خود را شبیه امام کنیم، در مرحله اول بین ما و ایشان نسبت ایجاد شود و پس از آن سنخیت پیدا می شود. سنخیت باعث پیوستن ما به امام می شود. آنگاه تشرف خود به خود حاصل خواهد شد.

۱. طبق حدیث ثقلین آنچه برای قرآن ثابت می شود، برای اهل بیت نیز ثابت شده است. ۲. طبق آیات قرآن، در مقام قرآن جز به واسطه تطهیر جسم و جان میسر نیست. در نتیجه تا به مقام تطهیر نرسیم، به درک حضور امام نمی رسیم. پس بدون تشبه، تشرف امکان پذیر نیست.

اوپس اهل منطقه ای در اطراف مدینه به نام قَرَن بود. او عاشق و مشتاق دیدار رسول اکرم (ص) بود. از مادرش اجازه گرفت برای دیدار آن حضرت به مدینه برود به این شرط که قبل از ظهر بازگردد. اوپس به سوی مدینه رهسپار شد اما از قضا آن روز پیامبر در مدینه نبود. منتظر شد اما پیامبر بازنگشت. ظهر شد و بدون دیدار با محبوب به شهر خود بازگشت.

پیامبر گرامی اسلام (ص) هنگام بازگشت به مدینه فرمود: «من بوی بهشت را از سوی قَرَن استشمام می کنم». یعنی رفتار اوپس، بوی بهشت می داد. این تمجید پیامبر، حاصل رفتار اوپس بود. او به رسول اکرم و سنت او تشبه پیدا کرده بود اگرچه در ظاهر برایش تشرف حاصل نشد. اعمال انسان رنگ و بو دارد. عمل خیر، عطر خوش و عمل شر بوی آزاردهنده دارد. اعمال خیر منتظران، موجب جلب نظر امام زمان (عج) است. آنچه نظر ایشان را برمی گرداند، گناهان پیروان است. وظیفه اصلی شیعه، تشبه به اهل بیت (ع) است که در پی آن تشرف حاصل خواهد شد.

در جایگاه یک منبری اعتقاداتم را بیان می کنم که خودم در وهله اول به آن توصیه ها و رهنمودها اعتقاد و ایمان دارم. در مورد موضوع بی حجابی که البته مهم است صحبت می شود اما کمتر در مورد غیبت که عقوبت سنگینی دارد مطلبی گفته می شود! باید همه زوایای دین را بگویم و از محفوظاتمان برای مردم منبر نرویم. اگر می خواهیم دانش را به مردم انتقال دهیم باید از نظر سواد قوی باشیم. فرق مشترک ما با مردم در استفاده از فضای مجازی است. یعنی من باید از اینترنت یک گام جلوتر باشم تا مردم بپذیرند. و گرنه می گویند این مطلب در اینترنت پیدا می شود. پس منبری باید اهل باور، دین و مطالعه باشد و مطالب به دست آمده را معقول و آسان بیان کند. نباید از مردم طلبکار باشیم و زبانی دلسوزانه و معقول داشته باشیم.

● **ما چند واعظ برجسته در کشور داریم که مخاطبان زیادی دارند و شما از جمله همین واعظان برجسته هستید. با توجه به اینکه شاهد مداح محور شدن هیأت ها هستیم تا منبری محور شدن، شما این رویکرد را قبول دارید؟**

من مداح محوری را مذموم نمی دانم چرا که وقتی هزاران نفر از یک مداح استقبال می کنند به جهت تلاش زیاد در کار اوست. وقتی تلاش می کند، مردم هم قدر دان او هستند. اگر من هم این تلاش را داشته باشم، از من هم تجلیل می کنند. پس اگر از منبر بنده استقبال نکردند یعنی این تلاش وجود نداشته. اصلا بحث های مداح محوری مطرح نیست. بالاخره جوانان هم شور می خواهند و هم شعور. هر کس وظیفه خودش را انجام می دهد، این تفکیک غلطی است و افراد باید تلاش کنند همه در مسیر چیزی که در اراده خداوند وجود دارد قرار بگیرند.

● **چطور می شود یک مخاطب جوان را از طریق منبر جذب کرد؟**

مادامی که کسی به آنچه می گوید باور داشته باشد و آنچه می گوید تحلیل های خودش نباشد و کتاب و عترت حضرت حق باشد، مردم قدر دانی می کنند. امام صادق (ع) فرموده: «حرف های ما را به گوش مردم برسانید. مردم خودشان تبعیت می کنند». چون مردم دنبال حرف های خوب هستند و بهترین حرف ها، حرف های اهل بیت است. غالبا حرف های ما حرف خدا و پیامبر، احادیث و روایات است و پذیرش این مفاهیم، دست خداست.

● **در باره نقش سیاسی و اجتماعی هیأت ها حرفی نزدید؟**

به نظر من هیأت ها اگر سکولار نباشند کفایت می کند ولی لازمه آن، این است که فراجناحی باشند یعنی اصل حاکمیت و نه نوع حکومت. اینکه رئیس دولت امروز چه کسی است و رئیس دولت فردا کیست هیأت ها باید برای اینها باشند. نقطه مشترک هیأت ها باید در دو امر باشد: اینکه سکولار نباشند و محور اصلی آنها سیدالشهدا (ع) باشد. اگر بخواهیم جناحی به اینها بپردازیم، استقبال ها از بین می رود و باید فراجناحی عمل کنیم.

● **چطور می شود ضمن پایبندی به سنت، در جامعه مدرن منبر رفت و عزاداری کرد؟**

عزاداری یک شیوه و یک محتوا دارد. محتوای آن سیدالشهداست اما شیوه آن می تواند متناسب با روز تغییراتی داشته باشد. شیوه و محتوا اگر بیانگر عزت صاحب عزت باشد، سنتی و مدرن ندارد.

● **زیباترین مطلبی که در طول منبرها و سخنرانی هایتان به مخاطب گفته اید چه بوده؟**

هر جا می توانم حقانیت اهل بیت را ثابت کنم به وجد می آیم چرا که مطرح کردن حقانیت این عزیزان، اصل دین است.

پیشنهاد می کنید؟

اگر اصول دین را بیان کنیم و آنچه را دین به معنای مقتضی دینداری و موانع دین پذیری گفته، بگویم همیشه حرف برای گفتن داریم. اینها امور ثابتی هستند منتها زبان بیان فرق می کند. چون در گرو زمان آن است ولی در عین حال اصول ثابتی دارد. به نظر می رسد اگر ما به منبع اصلی دین برگردیم، (کتاب الله و عترتی) بسیاری از منویات به شایستگی منتقل می شود اما هنر ما این است که ضرورت ها را تشخیص دهیم. ضرورت ها این است که با جامعه در ارتباط باشیم و بدائیم در خانواده های مذهبی چه می گذرد و به چه سبکی زندگی می کنند. باید به این برآورد برسیم که چه دغدغه هایی در جامعه خصوصا میان جوانان وجود دارد که به واسطه این ارتباط و درک مناسب از جامعه حرف های تکراری و کلیشه ای زده نشود. مثلا مشکل عده ای که در جامعه نسبت به موضوع ازدواج وجود دارد، دیدگاه فرهنگی نسبت به ازدواج است. برخی نمی خواهند زیر بار تکلیف ازدواج بروند. ما هم نمی دانیم مشکلات چیست و حرف های تکراری و مشابه بیان می شود. در یک کلام، حرف های کلی را بیان نکنیم بهتر است.

● **عده ای معتقدند در جامعه امروز ما دین روز به روز کمرنگ تر می شود. شما هم موافق این عقیده هستید؟**

نه قبول ندارم. علت دینداری و دین گریزی افراد از اخلاق ناشی می شود. جامعه ما جامعه بی اخلاقی است. در آن نماز خوانده و روزه گرفته می شود اما به وفور دروغ گفته می شود. در جامعه ما مکارم اخلاق وجود ندارد. عاملی که باعث شد پیامبر گرامی اسلام (ص) در صدر اسلام در سنین جوانی جامعه را به دینداری رهنمون کند و کسانی را به این میدان بیاورد که خودشان بت پرست بودند اخلاق او بود. اخلاق در جامعه ما اصلا هیچ جایگاهی ندارد و اصلا دنبال اخلاق نیستیم!

● **با این حساب هیأت های ما برای رواج اسلام ناب و اخلاق ائمه (ع) چه وظایفی دارند؟**

هیأت های ما باید به امام حسین (ع) تأسی کنند و یک تشابهی از سیدالشهدا را با خود به همراه داشته باشند. کمترین مرحله تشبیه، رعایت اخلاق است. آن حضرت می فرماید زینت ما باشید. امثال ما که منتسب به سیدالشهدا (ع) هستیم و پرچم ایشان را به دست داریم خیلی باید پایبند اخلاق باشیم. چون مردم از ما توقع دارند ائمه ناظر و شاهد اعمال ما هستند. خیلی باید مراقب رفتارمان باشیم. از طرفی دین را آن طور که هست بیان کنیم نه آن طور که می خواهیم. دین گزینشی نیست و باید همه مسائل بیان شوند.

● **ویژگی یک منبری ایده آل در جامعه امروز چیست؟**

احمد واعظی، مهم ترین وظیفه و کار مداح و شاعر آیینی را افزایش بصیرت و آگاهی دینی مردم دانست و افزود: «مداحان باید در مجالس خود مردم را مدام تشویق و ترغیب به رعایت آموزه های دینی کنند تا آنها به این مبانی دینی، اعتقادی و آموزه های اخلاقی سوق داده شوند». این مداح اهل بیت در ادامه گفت: «مداحان و شاعران آیینی باید دل به اهل بیت (علیهم السلام) بسپارند و بلندگوی آنان باشند. رسیدن به این مهم نیازمند تمرین فردی است».

داشت نگرست. سلامی به ارباب داد و دلش پر کشید؛ «هیچ کجا برای من کربلا نمی شود. نمی دانید روز اربعین، کربلا چه صفایی دارد». آرزو داشت به برکت پیر غلامی، اهل بیت (علیهم السلام) به او عنایت کنند تا نفس اماره از او دور باشد؛ «بسیاری از افراد در لحظه آخر زندگی نمی توانند جمله لا اله الا الله را به زبان بیاورند. هر چند می خواهند ولی نمی توانند. آرزو دارم عنایت ائمه (علیهم السلام) شامل حالم باشد». حالا می بینم که حاج احمد چه زیبا به آرزویش رسید.

از خواندن اشعار انقلابی تا مداحی در جبهه

صدای حاج احمد فقط در هیأت ها خلاصه نشد. روزهای قبل از پیروزی انقلاب و سال ۵۶ در تکیه بالای تجریش با صدای گرم و نفس حش نوحه های انقلابی سر می داد. شهید اندرزگو که از سال ۱۳۴۸ برای تحصیل به حوزه علمیه چیدر آمده بود، از دوستان حاج احمد بود و در ایام انقلاب اشعاری به او می داد که بخواند. وقتی شهید اندرزگو اشعار را تایید می کرد، حاج احمد با خیال راحت شعرهای انقلابی و حماسی می خواند. بعدها احساس تکلیف کرد و رهسپار جبهه های حق علیه باطل شد. هم اسلحه به دست گرفت و هم با صدای گرمش دین خود را ادا کرد. با شهید چمران هم رزم بود و در مدرسه سعدی بعد از آخرین سخنرانی شهید چمران مداحی کرد.

مراقب کلامان باشیم

حاج احمد فتح الله زاده حاصل تجربیات خود برای موفقیت در دنیا و آخرت را این طور بر ایمان به یادگار گذاشته: «امام صادق (علیه السلام) فرموده: «نگهداشتن زبان، حفظ ایمان است». شیخ مجتبی تهرانی، سنگی را روی زبانش می گذاشت و می گفت می ترسم زبان باز کنم. بیشتر گرفتاری های ما از زبان ماست. پس مراقب کلامان باشیم و بدانیم چه می گوئیم و چرا می گوئیم. یکی از نشانه های مؤمن هم این است که کردار و گفتارش یکی باشد».

حاج احمد از میان ما پر کشید اما چراغ راه را برای ما روشن گذاشت

فاطمه یوسفی، همسر حاج احمد: «حاج آقا در تربیت بچه ها بر لقمه حلال خیلی تأکید داشت. بچه ها را هم با محبت اهل بیت (علیهم السلام) بزرگ کردیم. خدا را شکر پسرانم مجتبی، مصطفی و مهدی و دخترم پیرو اهل بیت (علیهم السلام) هستند. حاج آقا به دلیل کارش زیاد به سفر می رفت. اخلاق و روحیه اش به قدری خوب بود که وقتی منزل نبود، انگار صفای خانه را هم با خود برده بود. ما هر چه داریم از نظر لطف امام زمان (عج) است. حاج آقا از بچگی مؤذن بود. بچه ها هم اذان می گفتند. مخصوصاً اذان سحرهای ماه مبارک رمضان را خیلی دوست داشت».

مجتبی فتح الله زاده، پسر حاج احمد: «پدر همیشه می گفت حواسمان به حلال و حرام باشد. اگر حواسمان جمع نباشد عاقبت بخیر نمی شویم. پدر همیشه یک دفترچه به جلد قهوه ای همراهش بود. هر وقت آن را باز می کرد، متوجه می شدیم که می خواهد رباعی تازه ای بنویسد. از آنجا که اشعار بسیاری را حفظ بود و سال ها در این وادی مطالعه کرده بود، خودش نیز اشعاری گفته بود اما هیچ وقت نخواست آنها را چاپ کند چون معتقد بود برای دل خودش شعر می گوید».

چند روایت معتبر از زندگی حاج احمد فتح الله زاده که هفته قبل آسمانی شد

نیم قرن نوکری ارباب

راحله عبدالحسینی

جوانی ات را که پای روضه بگذاری، صدايت را که خرج ارباب کنی و آبرويت را که خرج هیأت کنی، به پیری که می رسی می شوی پیر غلام. پیری قواعد خودش را دارد اما پیری تو یک پسوند اضافه دارد؛ پیر غلامی ابا عبد الله (علیه السلام). گرد پیری که روی سرت نشست و شدی پیر غلام ابا عبد الله (علیه السلام) یعنی تاج بندگی را بر سرت گذاشته اند و عنایت کرده اند تا روایت بزرگ ترین قیام تاریخ را بخوانی. حاج احمد فتح الله زاده یکی از پیر غلامان محله چیدر شمیران بود که به نیم قرن ذاکر ابا عبد الله بودن افتخار می کرد. او در چند سال اخیر با بیماری دست و پنجه نرم کرد و سرانجام روز ششم دی ماه دعوت حق را لبیک گفت و میهمان سفره ابا عبد الله (علیه السلام) شد. گفت و گوی ما با او در آخرین روزهای حیاتش رقم خورد؛ وقتی برای عیادت و احوالپرسی از حاج احمد میهمان منزلش شده بودیم.

باشد که ائمه (علیهم السلام) خودشان مداح را انتخاب می کنند تا نوکری شان را بکنند و خودشان این لیاقت را به او می دهند. باید صاف و صادق باشی تا برگزیده شوی. راه سختی است. خیلی باید حواسمان جمع باشد». حاج احمد با همان صدای آرام و ضعیف چند بیتی ما را میهمان کرد، معتقد بود سینه مداح باید گنجینه اشعار باشد و مداحی که شعرش را از روی کاغذ بخواند در مخاطب نفوذ نمی کند و جان کلام بر دل مستمع نمی نشیند. از سبک جدید برخی مداحان ناخشنود بود و می گفت: «اسامی ائمه (علیهم السلام) باید کامل و با ادب و احترام برده شود. برخی مداحان جوان شور می گیرند و از شعور غافل می شوند و نام ائمه (علیهم السلام) را شکسته و ناقص صدا می زنند. این کار در شأن این بزرگواران نیست. ما شعر خوب و پرمحتوا کم نداریم اما برخی مداحان شعرهای سخیف می خوانند! باید حواسمان به آسیب ها باشد».

هیچ کجا برای من کربلا نمی شود

حاج احمد برکت زندگی اش را از ۵۰ سال دم زدن برای امام حسین و اهل بیت (علیهم السلام) می دانست و سال ها کاروان زیارتی به مشهد مقدس را مدیریت می کرد؛ کاروانی که حالا یکی از پسرانش مدیریت آن را بر عهده دارد. او آرزوی خیلی از دوستان و همسایگان را برآورده کرد و آنها را به پایوس ثامن الحجج (علیه السلام) برد. کسانی را که تا به حال به مشهد مقدس مشرف نشده بودند صلواتی به مشهد می برد و برآورده شدن آرزوی آنها و دیدن گنبد و بارگاه امام رضا (علیه السلام) را یکی از بهترین لحظه های عمرش می دانست. یادش بخیر آن روز که میهمان خانه اش بودیم کلام به اینجا که رسید، اشک در چشمانش حلقه بست و به تکه کاشی فیروزه ای کوچکی که از حرم ابا عبد الله (علیه السلام) به یادگار

کلامی که بر دل می نشست

حاج احمد عباي قهوه ای رنگش را بر شانه های نحیف و قامت تکیده اش انداخت و جرعه ای آب نوشید تا صدایش را صاف کند. صدایی که یک عمر از ائمه اطهار (علیهم السلام) دم زده بود در آخرین روزهای حیاتش خش دار و بی رمق بود اما نمی دانم چه حکمتی بود که به دل می نشست. بیراه نیست که می گویند نفس حق و کلام راستین تا عمق دل ها نفوذ می کنند. بیماری ای که به جان حاج احمد افتاد باعث شد چندین ساعت در هفته را در بیمارستان و روی تخت دیالیز بگذراند. وقتی با او حال و احوال کردیم، با لبخند مهربان همیشگی اش گفت: «بهترم. از صدقه سر امام حسین بهترم و رزق و روزی مان می رسد. خدا را شاکرم». او از ۱۷ سالگی مداحی را با مجالس روضه خانگی آغاز کرد و بعدها در مسجد قائم چیدر، تکیه بالای تجریش، تکیه جماران، مسجد حصار بوعلی و همه مساجد شمیران مداحی دهه اول محرم را بر عهده داشت و ذکر مصیبت ابا عبد الله (علیه السلام) می خواند. بچه محله چیدر بود و برای همین او را در شمیران به «چیدری» می شناختند. بعضی هم به او «فتح اللهی» می گفتند. نام های متفاوت برایش مهم نبود. مهم عشق و علاقه او به ذاکری آقا بود.

تا نگردي آشنا زین پرده رمزی نشوی

مراسم تشییع و خاکسپاری حاج احمد با حضور دوستان و همسایگان برگزار شد. همگی از او به نیکی یاد می کردند. روزی که میهمان خانه اش شدیم برایمان از راه پرپیچ و خم مداحی این طور گفت: «کسی که بخواهد در این راه موفق شود، باید نیتش را خالص کند و تلاش هم داشته باشد. بدون زحمت هیچ نتیجه ای به دست نمی آید. یادتان

محمد فراهانی رئیس سازمان بسیج مداحان در حاشیه هفتمین همایش کشوری هم‌اندیشی ستایشگران نخبه اهل بیت (علیهم‌السلام) با بیان اینکه تعداد مداحان کشور حدود ۱۰۰ هزار نفر است که کمتر از ۵۰ درصد آنها عضو این سازمان هستند، گفت: «سازماندهی، تشکیل پرونده و آموزش مداحان از جمله اهداف و برنامه‌های این سازمان است». به گفته او حدود ۳۰ درصد از جمعیت مداحان کشور را بانوان تشکیل می‌دهند.

مجید تال معتقد است شاعر آیینی در روضه‌های مکشوف نباید زیاده‌روی کند

شعرباعنائیت ائمه ماندگار می‌شود

♦ یاسین سجادی

نوجوان بود که گاهی اوقات جملات شعر گونه‌ای می‌گفت که حس خوبی به او می‌داد. تا اینکه محرم سال ۸۶ وقتی شب‌ها برای عزاداری به هیأت می‌رفت حسرت عجیبی در دلش زبانه می‌کشید و دوست داشت حداقل یک خط شعر بگوید تا مردم با آن اشک بریزند. شب عاشورا حال خاصی داشت. گوشه اتاقش نشست و شروع به نوشتن کرد. مجید تال در حالی که تمام بدنش می‌لرزید ابیاتی را خطاب به امام زمان (علیه‌السلام) در مورد واقعه کربلا نوشت. همین باعث شد سرودن شعر را جدی بگیرد و نامش را در جامعه بزرگ و مقدس هیأت‌های مذهبی کشور به عنوان یک شاعر آیینی ثبت کند. تال متولد محله باجک قم است. او را به عنوان یکی از شاعران جوان کشور خصوصا در زمینه شعر آیینی و هیأت می‌شناسند.

♦ از نخستین اتفاقی که منجر به شعر گفتن می‌شود شروع کنیم. به نظر شما مهم‌ترین دلیل برای شاعر شدن چیست؟

خیلی از انسان‌ها استعداد شعر گفتن دارند اما نمی‌دانند این ذوق را چطور پرورش دهند یا حاضر نیستند برای آن وقت بگذارند و ذوقشان را جدی نمی‌گیرند. هر اتفاقی می‌تواند موضوع شعر گفتن باشد اما ما باید ببینیم کدام اتفاق ارزش دارد تا یک هنرمند به آن بپردازد. البته فارغ از تمام معادلاتی که منجر به تولید یک اثر هنری

می‌شود باید اعتراف کرد تا از جانب معشوق نباشد کوشش عاشق بیچاره به جایی نرسد. هنر را نباید در چارچوب تعاریف قرار داد چون با این کار هنر را محدود کرده‌ایم.

♦ به نظر شما شعر اهل بیتی چه تفاوت‌هایی با بقیه شعرها دارد؟

اساسا یک شاعر اهل بیتی شعر را وسیله‌ای برای عرض ادب و ارادت به آستان این بزرگواران می‌داند و سعی می‌کند طوری شعر بگوید که اهل بیت (علیهم‌السلام) آن را بپسندند. سرودن شعر اهل بیتی به مراتب دشوارتر

از شعر آزاد است. به این خاطر که در شعر آزاد هیچ محدودیتی وجود ندارد اما در شعر اهل بیتی شما با محدودیت‌های بسیاری مواجهید. یا به عنوان مثال اینکه باید برای شب عاشورا شعری بگویید که چندین هزار نفر با سن و سال و تحصیلات مختلف با آن ارتباط برقرار کنند. یعنی هم خواص آن را بپسندند و هم عوام متوجه آن بشوند. از مسایل دیگری که امروز با آن مواجهیم این است که به تعبیر استاد سازگار، شاعر اهل بیتی با خدا معامله می‌کند و بابت اشعاری که می‌گوید هیچ توقعی ندارد. انصافا این توقع نداشته‌ن خیلی ارزش دارد. همان‌طور که یک گریه‌کن یا سینه‌زن از کسی بابت اشک ریختن و سینه زدن توقعی ندارد، شاعر هم همین‌طور است اما یک ترانه‌سرا چند خط ترانه می‌نویسد و آن را چند میلیون تومان می‌فروشد. البته دریای فضایل اهل بیت آنقدر گسترده است که همه چیز را تحت الشعاع قرار می‌دهد.

♦ از مجموعه شعرهای «گفتن ندارد» شما استقبال خوبی شد. فکر می‌کنید چرا مورد توجه مخاطب قرار گرفت؟

وقتی می‌خواستم این کتاب را چاپ کنم مسئول انتشارات ابتدا زیاد رغبتی نشان نداد و می‌گفت الان اوضاع بازار کتاب خوب نیست و کتاب‌ها فروش نمی‌روند. به هزینه خودم کتاب را در نشر جمهوری چاپ کردم که به لطف خدا در کمتر از یک سال پنج بار تجدید چاپ شد. الان مجموعه دوم آن آماده چاپ است و اوایل سال آینده به بازار می‌آید. راز ماندگاری شعر در دستگاه اهل بیت فقط عنایت خود ائمه است. مثلاً شعر: «بر مشام می‌رسد هر لحظه بوی کربلا/ بر دلم ترسم بماند آرزوی کربلا/ تشنه آب فراتم ای اجل مهلت بده/ تا بگیرم در بغل قبر شهید کربلا» مصرع آخر آن ایراد قافیه‌ای دارد اما وقتی عنایت ائمه به میان می‌آید، معادلات به هم می‌خورد درواقع این شعر به لحاظ فنی شاید آنچنان قوی نباشد اما لطف اهل بیت به این شعر باعث شده ماندگار شود.

♦ محدودیت‌هایی هم برای شعر گفتن درباره اهل بیت (علیهم‌السلام) دارید؟

وقتی در مورد حضرت صدیقه طاهره (علیها‌السلام) می‌خواهیم شعر بگوییم باید خیلی مراقب باشیم که شأن و جایگاه دلیل خلقت آسمان‌ها و زمین را حفظ کنیم و به هر قیمتی نخواهیم اشک مردم را دریابوریم. در اصل آنقدر مرثی ناگفته وجود دارد که نیازی به زیاده‌روی در روضه‌های مکشوف نیست. یا در مورد اسارت ظاهری اهل بیت (علیهم‌السلام) بعد از واقعه کربلا نباید عزت و شهامت این کاروان را نادیده بگیریم. حتی کلماتی را که به کار می‌گیریم باید کلمات پاکی باشند. من توفیق دارم خدمت اساتید روضه می‌رسم و قبل از انتشار اشعارم آنها را خدمت این عزیزان می‌برم. یک‌بار مدیحه‌ای را در محضر استاد بندانی نیشابوری خواندم و گفتم ایرادش را بفرمایید. ایشان گفتند کلمه شراب را در شعرتان نیاورید. چون امکان دارد حتی یک

نفر از این کلمه ذهنش سمت دیگری برود. من هم از این کلمه استفاده نکردم.

♦ به نظر شما شاخصه‌های یک شعر خوب هیأتی چیست؟

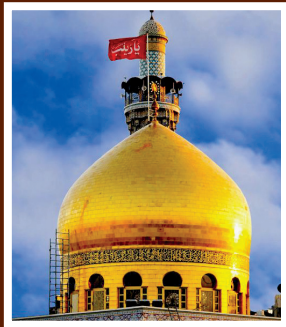
اول از همه اینکه هنگام سرودن شعر متوسل شدن به اهل بیت را فراموش نکنیم و اینکه اگر قرار بود این شعر را محضر امام زمان (علیه‌السلام) بخوانیم چطور می‌سرودیم. اگر این مسأله را سرلوحه کار خود قرار دهیم، آن وقت سراغ مقاتل و منابع خواهیم رفت و شعر خود را نقد نشده منتشر نخواهیم کرد. همچنین شعر ضعیف نخواهیم گفت و برایمان فرقی نمی‌کند که کدام مداح این شعر را بخواند یا در کدام جلسه خوانده شود. گاهی اوقات فکر می‌کنیم هر چیزی را که شنیدیم می‌توانیم در اشعارمان به کار ببریم در صورتی که امکان دارد آن مطلب سند ضعیفی داشته باشد یا اینکه مداح یا سخنرانی که آن را بیان کرده زبان حال را به ذوق و سلیقه خودش بیان کرده باشد. خمیرمایه اصلی اشعار اهل بیتی، منابع و مقاتل هستند، نه شنیده‌ها آن هم منابع و مقاتلی که متخصصین توصیه می‌کنند. رسالت سنگینی به دوش شاعر است. به این خاطر که اشعار او در جان مستمع اثر می‌کند و ثبت می‌شود و گاهی یک بیت شعر، از یک ساعت سخنرانی و یک ساعت مداحی تأثیرگذارتر است. پس باید خیلی مراقب بود.

زینب اسیر نیست دو عالم اسیر اوست

مجید تال درباره بهترین شعری که تاکنون سروده، می‌گوید: «بهترین شعر شعری است که اهل بیت آن را تأیید کنند. هر وقت شعری می‌گویم، از حضرت معصومه (علیها‌السلام) تقاضا می‌کنم به آن نگاه کند. شعری در وصف حضرت زینب (علیها‌السلام) سرودم که دو بیتش این است:

با دست بسته هست ولی دست بسته نیست
زینب سرش شکسته ولی سرشکسته نیست
زینب اسیر نیست، دو عالم اسیر اوست
او را اسیر سلسله خواندن خجسته نیست

۱
۲
۳
۴
۵
۶
۷
۸
۹
۱۰
۱۱
۱۲

حجت‌الاسلام والمسلمین ناصر رفیعی در مراسم یادمان شهدای مدافع حرم، اعمال خلاف برخی مسؤولان را از عوامل آزار و اذیت خانواده شهدا عنوان کرد و گفت: «موضوع بی‌حجابی و برخی ناهنجاری‌ها و ولنگاری‌های فرهنگی از مصادیق بارز اذیت خانواده‌های شهداست. این در حالی است که رسول اکرم علیه السلام و قرآن کسانی را که خانواده شهدا را مورد اذیت خود قرار دهند مورد مذمت قرار داده و برای آنها عقاب و فرجام ناخوشایندی را وعده داده است».

آداب معاشرت

در روایات ماطرز نشستن، حرف زدن، تبسم کردن، مزاح کردن، خوردن، نامه نوشتن و حتی طرز نگاه کردن به دوستان مورد توجه قرار گرفته. مثلاً در کتاب «مکارم‌الاخلاق» روایت شده که رسول اکرم صلی الله علیه و آله عادتشان این بود که خود را در آینه ببینند و موی خود را شانه بزنند و چه بسا این کار را در برابر آب انجام می‌داد و خود را برای اصحاب هم آرایش می‌کرد و می‌فرمود: «خداوند دوست دارد بنده‌اش وقتی برای دیدن برادران از خانه بیرون می‌رود خود را آرایش کند». حضرت عبدالعظیم حسنی علیه السلام فرموده: «پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله سه جور می‌نشست. اول اینکه ساق‌های پایش را بلند می‌کرد و دو دست خود را از جلو روی آنها حلقه می‌کرد و با دست راست، بازوی چپ و با دست چپ بازوی راستش را می‌گرفت. دوم اینکه دو زانوی خود و نوک انگشتان پایش را به زمین می‌گذاشت. سوم اینکه یک پایش را زیر ران خود می‌گذاشت و پای دیگری را روی آن پهن می‌کرد و هرگز دیده نشد که چهارزانو بنشیند و هیچ دیده نشد که کسی با پرحرفی خود مزاحم آن حضرت شود و ایشان از روی انزجار سکوت کند بلکه آنقدر حوصله به خرج می‌داد تا طرف ساکت شود و هیچ دیده نشد که پیش کسی که در خدمتش نشست، پای خود را دراز کند و هیچ‌وقت مخیر بین دو چیز نشد مگر اینکه دشوارتر آن دو را اختیار می‌فرمود». درباره آداب معاشرت پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله آمده: «هیچ‌وقت در حال تکیه کردن غذا میل نکرد تا از دنیا رفت، هیچ‌وقت چیزی از او درخواست نشد که در جواب بگوید نه و حاجت هیچ حاجتمندی را رد نکرد بلکه عملاً یا به زبان به قدری که برایش میسر بود آن را برآورده می‌کرد». آن حضرت را به بوی خوشی که از او به مشام می‌رسید می‌شناختند و وقتی با دیگران بر سر یک سفره می‌نشست، اولین کسی بود که شروع به غذا خوردن می‌کرد و آخرین کسی بود که از غذا دست می‌کشید و همیشه از غذای جلوی خودش میل می‌کرد

داریم با «حسین حسین» پیر می‌شویم...

یکی از سنت‌های زیبای هیأت‌های قدیمی گرفتن عکس یادگاری با کتیبه و پرچم هیأت بوده که در این سال‌ها فراموش شده. پیشنهاد می‌کنیم دست به کار شوید و پس از پایان مجلس‌تان یک عکس یادگاری دسته‌جمعی بگیرید و برای «چهارده» ایمیل کنید تا در همین صفحه منتشر شود.

qudsonline14@gmail.com

[عکس یادگاری: هیأت فرهنگی عشاق الحسن علیه السلام، کاشان، محرم ۹۴]

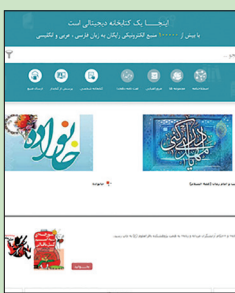

اپلیکیشن

منبر همراه

وبسایت

آنلاین سنت بخوانید

یک کتابخانه مجازی که در آن می‌توانید کتاب‌هایی که پیدا کردن بعضی‌هایشان در کتابخانه‌ها و کتابفروشی‌ها سخت است، آنلاین و به راحتی مطالعه کنید. در آدرسی که چند خط پایین‌تر می‌بینید، چند کتاب جامع و متنوع درباره شخصیت و زندگی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله را دانلود کنید و سر فرصت آنها را بخوانید. طبائبی، آداب و سنن پیامبر صلی الله علیه و آله فضایل و سیره فردی پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله زندگینامه تفصیلی پیامبر و سیره اجتماعی، حکومت و سیاست ایشان چند نمونه از این کتاب‌هاست. حجم این کتاب‌ها بسیار کم است و به راحتی می‌توانید آنها را از آدرس زیر دانلود کنید: goo.gl/DaW103

کتاب

خاطرات یک شکست

عملیات کربلای ۴ لو رفت و ایران تلفات سنگینی داد کتاب «آن روز سه و نیم بعدازظهر» یکی از معدود کتاب‌هایی است که در آن به بخش‌هایی از این عملیات پرداخته شده. این کتاب درواقع خاطرات مهدی صمدی صالح رزمنده همدانی دوران جنگ تحمیلی را روایت می‌کند؛ خاطرات یک شکست تلخ البته این کتاب فقط مربوط به خاطرات آن عملیات نمی‌شود و تنها بخش مختصری از آن به بررسی این عملیات اختصاص داده شده و بقیه بخش‌های کتاب دربرگیرنده خاطرات راوی از چندین سال حضور پیاپی او در جبهه‌های جنگ است. ایده اولیه نوشتن کتاب به واسطه مشاهده یک عکس معروف از دوران دفاع مقدس بود. عکسی که رزمندگانی با لباس‌هایی خاکی در حال نماز خواندن است و در دوران پس از جنگ بارها به مناسبت‌های مختلف مرتبط با دوران دفاع مقدس در قالب پوستر و بنر چاپ شده و شاید بارها آن را دیده باشید. شاید با خودتان فکر کنید صاحب این عکس شهید شده در حالی که او در حال حاضر زنده است و دارد به زندگی خود ادامه می‌دهد. «آن روز سه و نیم بعدازظهر» انتشارات سوره مهر باقیمت ۷۹۰۰ تومان منتشر کرده

خداوند! به ما صداقت و خلوص در نیت مرحمت کن و معرفتی که حدود تو را باز شناسیم و حرمت بگذاریم.

خداوند! لباس فاخر هدایت و استقامت را بر تن ایمان ما بپوشان و راستی و درستی و حکمت را بر زبان ما ساری و جاری بساز.

سید مهدی شجاعی

چهارده - ضمیمه هفتگی روزنامه قدس

ویژه هیأت‌ها و محافل مذهبی

مدیر مسؤول و سردبیر: ایمان شمسایی

دبیر ویژه‌نامه: رضا صیادی

طراح نامواره: محمد صمدی

با همکاری موسسه فرهنگی هنری عقیق www.aghigh.ir

www.qudsonline.ir